

BÉKALENCSE

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság hírlevele
2009. augusztus

„A határ elválaszt, a túrázás összeköt”

Húsz évvel ezelőtt, az 1989-es fertőrákosi Páneurópai Piknik résztvevői nyitották meg első ízben a „két világrendet” egymástól hermetikusan elzáró, hírhedt Vasfüggönyt. Néhány óra leforgása alatt több száz, pár hónapra rá pedig több ezer „véletlenül” hazánkban turistáskodó kelet-német menekült jutott át nyugatra a magyar-osztrák határon. Nem véletlenül mondták a németek akkor, s tartják ma is: „a Berliini Fal első tégláját itt, ezen a helyen ütötték ki”.

A 20. század második felének történelme gyökeresen új irányt vett, a posztkommunista országok fokozatosan az EU tagjává váltak. Mindeközben alig néhányan gondoltunk egy olyan közös kincsünkre, melyet a tragikus emlékek mellett a hajdani Vasfüggöny örökül hagyott ránk: az évtizedeken át érintetlen, ipari létesítményektől mentes, természeti értékekben dúskáló zöldfolyosóra.

Ennek a közkincsnek a védelmére indította el a Természetvédelmi Világszövetség (IUCN) 2004-ben Európai Zöld Sáv (European Green Belt) programját, melynek küldetése „a Barents-tengertől a Fekete-tengerig húzódó ökológiai hálózat gerincének létrehozása, a természetvédelemért és a fenntartható fejlődésért folytatott határon átnyúló együttműködésekre alapozva”. Az Európai Parlament zöld frakciójának tagjai is sikerrel küzdenek a vasfüggöny egykori nyomvonala mentén máig létező és a légi fotókon jól láthatóan összefüggő, mintegy 6800 kilométer hosszú zöldfolyosó megőrzéséért. Ilyen kezdeményezés a Vasfüggöny Túraút (Iron Curtain Trail), amely a szelíd és kerékpáros turizmus eszközével hivatott biztosítani az érintett települések természeti és kulturális örökségének gazdasági fenntarthatóságát.

Az Ökotárs Alapítvány az eddigi kezdeményezések nyomán egy zöldutas szemléletű túraúthálózat kialakítását tűzte ki, melyet az egyes szakaszok gondozásában helyi szinten részt vevő szervezetek partnersége hívna életre, és működtetne a jövőben. Az így létrejövő Vasfüggöny Zöldutak az egykori határázár teljes hosszában, Rajkától Kübekházáig húzódik majd.

Hosszú távú zöldutunk kialakításának egyik első lépése az a hatnapos Dráva menti bringatúra, melyen augusztus 24-től 29-ig a Duna-Dráva Nemzeti Park legszebb részein kerekézve bejárjuk egyik legnagyobb folyónk teljes belföldi szakaszát, sőt, átmerészkedünk a Mura és a Kerka vidékére is, miközben nemzeti parkos és civil partnereink abban segítenek nekünk, hogy minél többet megtudhassunk a Dráva mente, az Ormánság és Dél-Zala szépséges tájainak mélyén rejlő értékek történetéről.

A kerékpártúra egyes szakaszaihoz minden érdeklődő szabadon csatlakozhat; megismerheti magát a kezdeményezést, valamint a felkeresett területek természeti és kultúrtörténeti értékeit.

A túra részletes programja:

1. NAP: augusztus 24., hétfő (napi össz tekerés: 38 km)

16.00 Bringázás: Magyarbóly – Beremend – Kásád – Keselyősfapuszta – Matty (22 km)

18:00 A mattyi „Kormorános erdő” tanösvény (4 km kitérő) vagy a Madár-émlékpark meglátogatása

18.45 Bringázás: Matty – Gordisa – Drávaszabolcs – Drávapalkonya – Drávacsehi – Tésenfa – Szaporca – Kémes (16 km)

2. NAP: augusztus 25., kedd (napi össz tekerés: 66 km)

10.00 Bringázás: Kémes – Cún – Majláthpuszta – Vejti – Piskó – Zaláta – Drávasztára (35 km)

[Rosszidős/könnyített útvonal: Kémes – Baranyahídvég – Vajszló – Nagycsány – Sellye – Drávaiványi – Drávasztára (30 km)]

14.00 Bringázás: Drávasztára – Felsőszentmárton – Szentborbás – Tótújfalu – Potony – Kastélyosdombó – Drávagárdony – Drávatamási (31 km)

17.00 Érkezés a DDNPI drávatamási Természetismereti Oktatási Központjába

3. NAP: augusztus 26., szerda (napi össz tekerés: 51 km)
8.30 Bringázás: Drávatamási – Barcs – Drávaszentés (16 km)
10.00 Érkezés a DDNPI drávaszentési Dráva Kapu Bemutatóközpontjába, a központ és őshonos magyar háziállat fajták megtekintése szakvezetéssel
11.00 Bringázás: Drávaszentés – Péterhida – Babócsa (12 km)
14.00 Bringázás: Babócsa – Bolhó – Heresznye (14 km)
15.00 A heresznyei Magaspart-tanösvény vagy/és a Vöröspart megtekintése, igény esetén a DDNPI munkatársának szakvezetésével
16.00 Bringázás: Heresznye – Vízvár – Bélavár (9 km)

4. NAP: augusztus 27., csütörtök (napi össz tekerés: 41 km)
8.30 Bringázás: Bélavár – Somogyudvarhely – Berzence – Gyékényes (32 km)
11.30 Fürdés a gyékényesi Kotró-tóban
14.00 Bringázás: Gyékényes – Zákány – Zákányfalva – Órtilos – Szentmihályhegy (9 km)
15.00 Érkezés az órtilos-szentmihályhegyi Éltető Világ Turistaszállóba
16:00 Hidegháborús futóárok és bunkerek megtekintése vezetéssel

5. NAP: augusztus 28., péntek (napi össz tekerés: 39 km + 38 km fakultatív)
8.30 Bringázás: Szentmihályhegy – Murakeresztúr – Molnári – Letenye – Murarátka – Szentmargitfalva – Maróc (36 km)
[Rosszidős/könnyített útvonal: Szentmihályhegy – Órtilos – Belezna – (Jankapuszta –) Fityeház – Murakeresztúr – ... – Maróc (40 km)]
13.30 Bringázás: Maróc–Lispezsentadorján (3 km)
14.00 Fakultatív bringázás: Lispezsentadorján – Kányavár – Páka – Szécsisziget – Tormafölde – Vetyempuszta – Kiscsehi – Lispezsentadorján (38 km; ebből 20 km dimbes-dombos terepen)

6. NAP: augusztus 29., szombat (napi össz tekerés: 27 km)
8.00 Bringázás: Lispezsentadorján – Szentmargitfalva – Murarátka – Letenye – Molnári – Murakeresztúr (27 km)
A program egyes elemei módosulhatnak. Dráva menti túránk támogatója a Linea Directa Communications
Kapcsolat: Sepsei Gergely, 70/633-1531, sepsei@okotars.hu

Fehér gólya gyűrzések Baja-Mohács környékén

A DÉMÁSZ Hálózati Elosztó Kft. és a Primavill Kft. támogatásával megvalósult, 3 napos (06.17-19) gólyagyűrés eredményeként összesen 92 fiatal fehér gólyát jelöltek meg a szakemberek Baja-Mohács térségében.

A három nap közül a csütörtöki (06.18.) volt nyilvános, ahol mind az érdeklődő helyi lakosság, mind pedig a sajtó képviselői ízelítőt kaphattak a madárvédelemmel, a madárgyűréssel kapcsolatban. Az előre meghirdetett helyszíneken a tervezetteknek megfelelően megjelölték a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság (DDNPI) és a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület (MME) szakemberei a fiatal gólyákat, majd egy fiókat lehoztak az emelőkosárban és az összegyűlt érdeklődők körében bemutatták a gyűrés menetét, beszéltek a gyűrés jelentőségéről és megválaszták a témával kapcsolatos kérdéseket. Csütörtökön, a Road Show alkalmával, 8 település 13 fészkenél összesen 29 fióka lett meggyűrűzve, az érdeklődők száma meghaladta a 130 főt. Néhány fióka még túl kicsi volt, így azokra nem került jelölőgyűrű. A nyílt nappal kapcsolatban 1 regionális napilap (Petőfi Népe), 1 regionális rádió (MR6 Régió Rádió) és 3 televíziós csatorna (MTV-Pécs, Dél TV, Bajai TV) foglalkozott és készített riportot, interjút. A rendezvény összességében igen sikeresnek bizonyult, remélhetőleg közös összefogással, a következő években is folytatódhat ez a sokszínű program.

A gólyagyűrést a Duna - Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, a Magyar Madártani és Természetvédelmi Egyesület, valamint a Baja Ifjúsági Természetvédelmi Egyesület szervezte meg.

Mórocz Attila (DDNPI)

Újabb érdekesség a Dunából

A Duna gemenci szakaszán egy szokatlan élőlény került kézre. Június végén, egy dunai kisszerszámos halász (Vajas-torok) reggeli varsaellenőrzés közben figyelt fel a hálóban lévő különös teremtményre. A Duna főmedrében, kb. 3 méteres mélységben lerakott varsában néhány keszeg társaságában volt egy zöld színezetű teknős is, amelyet még azelőtt sohasem látott. Az állat az oxigénhiánytól meglehetősen alélt állapotban volt, nem sokkal később el is pusztult.

Felvette a kapcsolatot a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság szakembereivel, akik szintén megdöbbenek a látványtól. Némi utánajárást követően kiderült, hogy a hulló egy kínai lágyhéjúteknős (Pelodiscus sinensis). A kézre került teknős (nőstény) paraméterei: tömege: 2,6 kg, páncéljának hosszabbik mérete 32 cm és ehhez párosul még a feje és a vastag nyaka, melyek együttesen további 23 cm hosszúak.

A szakirodalmak szerint hazánkban -és talán világszerte is- ez a leggyakrabban tartott és tenyésztett ajakosteknős (az állkapcsok szarukávéit kívülről húsos, vastag ajkak fedik) faj. Neve megtévesztő mert nem csak Kínában honos. Elterjedési területe óriási. Északon felöleli Oroszország zord klímájú Amur-vidékét, ahol az utóbbi időben borzasztóan megritkult, ezért is szerepel az ottani Vörös Könyvben, mint kihalással fenyegetett állatfaj. Kínában viszont szinte mindenütt megtalálható. Tajvan szigetén nagy tömegben szaporítják, akárcsak Szingapúrban, ahol azonban eredendően nem él. Koreában, Hátsó-India keleti felében és Japánban is őshonos. Élőhelyei szerteágazó karakterűek. A szennyes pocsolyáktól és a rizsföldektől kezdve, a tavakon keresztül a hőmpölygő folyamokig mindenütt előfordul.

Az eset pikantériája, hogy hosszas kérdezősködést követően kiderült, nem ez az egyetlen adata a fajnak a területről, ugyanis még aznap délelőtt a Bajához közeli dunaszakaszon (Méhész-fok) szintén előkerült egy példány, de mivel igen agresszíven támadott, ezért az ottani kisszerszámos halász visszarázta a varsából a Dunába. 2007-ben ugyancsak a bajai szakaszon (Vízmű kutaknál) fogtak egy kisebb példányt, melyet utána háznál tartottak tovább.

Néhány éve az egyik bajai állatorvoshoz vittek egy lágyhéjúteknőst azzal a kéréssel, hogy a Dunából (érsekcsanádi szakasz) varsával fogott hullónek a szájából el kellene távolítani egy horgot. A beavatkozást követően ezt a példányt is háznál tartották.

Az állatok eredete nem ismert, egyes szakemberek szerint elképzelhető, hogy a vörösfülű ékszerteknőshöz hasonlóan ez a faj is átvészeli a telet a szabadban. Magyarországon természetes körülmények közötti szaporodásról eddig nincs információ.

Mórocz Attila (DDNPI)

Meseíró pályázat!

A Baranya Megyei Múzeumok Igazgatósága a pécsi Eszperantó utcai "Zöld Óvoda" és a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság KÖRNYEZET- ÉS TERMÉSZETVÉDELMI TÉMÁBAN MESEÍRÓ PÁLYÁZATOT HIRDET, melyen korhatár nélkül, bárki pályázhat, legfeljebb két oldalas, környezet- vagy természetvédelmi témában megírt mesével. A pályázatok beérkezésének határideje: 2009. november. 30. A legjobb meséket a pécsi Eszperantó utcai "Zöld Óvoda" óvodásainak illusztrációival mesekönyvben jelentetjük meg. A legjobb meseírók - a későbbi támogatások, ill. a felajánlott nyeremények függvényében - egyéni díjazásban is részesülnek. A pályázatokat elektronikus levélben a denes.andrea@jpm.hu címre, postai úton: Dénes Andrea, Baranya Megyei Múzeumok Igazgatósága 7601 Pécs, pf. 158. címre várjuk. További információ: Dénes Andrea, BMMI Természettudományi Osztály. Telefon: 72-213419, e-mail: denes.andrea@jpm.hu

Kenutúrák a Ferenc-csatornán

Az idei nyáron két alkalommal hirdetett meg a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság kenutúrákat a Mohácsi-szigetet keletről határoló Ferenc-csatornára. Az érdeklődés a túrák iránt nagy volt, a résztvevők a kenuban ülve szemügyre vehették a térségben élő vízimadarakat és láthatták a csatornát határoló vízivilágot. A kenutúrák iránt továbbra is nagy érdeklődés mutatkozik, így az érdeklődők figyelmébe ajánljuk a Külső-Bédán, augusztus végéig minden pénteken induló programjainkat, melyekről az alábbiakban olvashatnak tájékoztatást a kedves Olvasók.

Kenutúrák a nemzeti parkban

A Duna-Dráva Nemzeti Park Béda-Karapancsa Tájégsége a Duna magyarországi alsó szakaszának kiemelkedő értékét képviselő élőhelyeit foglalja magába. Itt van hazánk rétisások és a fekete gólyák által egyik "legsűrűbben lakott" területe. A program 2009. június 1. és augusztus 31. között minden pénteken 9:00 órakor a kölkedi Fehér Gólya Múzeum megtekintésével kezdődik, a résztvevők bepillantást nyerhetnek a fehér gólyák életébe: érdekes részleteket tudhatnak meg a fészkelési szokásaikról, táplálkozásukról, vonulásukról. A múzeumlátogatást követően fél tizenegy-től kenuzás következik szakvezető kíséretével a Duna hullámterén található mellékágon, a zegzugos Külső-Bédán. Kis szerencsével láthatóak lesznek a híres és színes ártéri madárvilág képviselői is: barna kányák, szürke gémekek, jégmadarak. Egyéni turisták bejelentkezés nélkül vehetnek részt a programon, (maximum létszám 40 fő), csoportoknak más időpontokban előzetes bejelentkezés alapján. Információ: Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Rittlinger Nikoletta, tel.: 30/846-6020.

Idegenvezetés és íjászat a Mohácsi Történelmi Emlékhelyen

A nagy érdeklődésre való tekintettel a nyári időszakban minden pénteken 16 órakor garantált idegenvezetéssel és íjászkodási lehetőséggel várjuk a kedves Látogatókat!

A Mohácsi Történelmi Emlékhely az 1526. augusztus 29-i mohácsi csata helyszínén, több mint 1.700 katona végső nyughelye. A sírkertben elhelyezett sírjelek mellett megismerhető a harc történetileg rekonstruált lefolyása a már ismert, tragikus végkifejletig. Program: 16.00 óra: az emlékhely bemutatása idegenvezetéssel. 17.00 óra: íjászkodás. Részvételi díj diákoknak, nyugdíjasoknak 700 Ft/fő, felnőtteknek 900 Ft/fő. Információ: Mohácsi Történelmi Emlékhely, Varga György, tel.: 20/918-2779.

Nyár végi programok a Duna-Dráva Nemzeti Parkban

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság a nyár végén több különleges programra várja az érdeklődőket a történelem és a természet jegyében.

Augusztus 29-én három helyszínen három különböző programon lehet részt venni. A mohácsi csata évfordulóján a Mohácsi Történelmi Emlékhelyen hajtunk fejet a csata hőseinek emléke előtt 18:00 órai kezdettel.

A gemenci erdőbe ellátogatók a vetélkedő szarvasbikák hangjait hallgathatják az esti órákban. Szintén az esti órákban, 20:00 órától Abaligeten, a denevérek titokzatos világával lehet megismerkedni a barlang bejárata előtt, denevérkutató kalauzolásával.

Szeptembertől a nyári szünet után ismét tartalmas előadásokkal vár mindenkit a Duna-Dráva Nemzeti Park Klub Pécsett, a Tettye Oktatási Központban. A szeptember elsejei "tanévkezdő" előadás témája a Boronka-melléki Tájvédelmi Körzet lesz 17:00 órai kezdettel.

Szeptember 5-én, Sumonyba, a madárgyűrűző táborba invitáljuk a természetkedvelőket, akik megismerhetik a madárgyűrűzés szakszerű módszereit és gyarapíthatják a madárfajokról meglévő ismereteiket. Szintén szeptember 5-én, Mohácsi indulással egy különleges, tutajos kiránduláson a hagyományos halászati módszerekkel és eszközökkel ismerkedhetünk meg a délutáni órákban.

A programokról részletes információ honlapunkon olvasható: www.ddnp.hu

Magyar pásztorkutyák terelőversenye

Július 4-én szombaton ismét megrendezésre került Barcs-Drávaszentesen, a Dráva Kapu Bemutatóközpont területén a Magyar pásztorkutyák terelőversenye. A változatos és érdekes programokat kínáló rendezvény az őshonos magyar terelőkutya fajokra hívta fel a figyelmet. Az érdeklődők megismerhették a terelőkutyaikat, bemutatót és versenyt láthattak a profi juhnyáj-terelésből, valamint megtekinthették a környék természeti értékeit is. Nagy érdeklődés kísérte az íjász-, valamint a solymászbemutatókat, a lovaskocsis szakvezetéses kirándulásokra folyamatosan voltak jelentkezők. A gyerekek egész nap kézműves foglalkozásokon vehettek részt, természetes alapanyagokból alkothattak pulikutyákat, kavicsot festhettek, kitűzött készíthettek. A rendezvény díszvendége osztrák partnerünk, a Dunau-Auen Nemzeti Park volt, a nemzeti park munkatársai az információs sátorban a védett területeket bemutató kiadványokkal várták az érdeklődőket, valamint egy élményekkel teli bemutatót tartottak a rendezvényen megjelent gyerekek aktív közreműködésével.

Napközis tábor

Értekes természetismereti programokkal kitöltött tábor várja az általános iskolás korú gyermekeket Pécsett, a Tettye Oktatási Központban. A terepi és foglalkoztató terembe tervezett foglalkozásokon változatos módon ismerhetik meg a tanulók a gyógynövényeket, a vizek apró lakóit, a Mecsek csodálatos élővilágát, a madarak rejtett világát. Önálló feladatokat is végezhetnek játékosabb vagy komolyabb formában a résztvevők naponta 8-16 óráig. Lesz még kincskeresés, állatszobrászat, vetélkedő, valamint több kirándulás és kézműves foglalkozás is, mely színesíti a programot hétfőtől péntekig. A tábor nem tartalmaz étkezést. Korábbi tapasztalataink alapján arra az elhatározásra jutottunk, hogy az ebédrevalót a gyerekek hozzák magukkal, mintegy közös piknikezésre. A tábor helyszíne Pécsett, a Tettye Oktatási Központ lesz; időpont: 2009. augusztus 24-28. A tábor indításához a minimális létszám: 10 fő, jelentkezési sorrendben tudjuk fogadni a gyerekeket.

Információ kérhető a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságon Ferenczi Katalintól, tel.: 30-326-9459, 72-517-222.

Tartsa rendezvényét Pécsett, a Tettyei Mésztufa-barlangban!

Izgalmas, új helyszínt ajánlunk kulturális programok, előadások, rendezvények lebonyolításához. A Tettyei Mésztufa-barlang misztikuma, terei, befogadóképessége (50-60 fő), különleges akusztikája és fénytani sajátosságai révén kiváló helyszínt nyújt művészeti előadások, felolvasóestek, koncertek megtartásához. Jellemzően fogva tömegrendezvényeknek nem, de exkluzív, kiemelt kulturális eseményeknek ideális otthont adhat. A Tettyei Mésztufa-barlang bérleti díja: 30.000 Ft/óra. Előzetes bejelentkezés, szervezés: 30/525-4351.

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Turisztikai és Közkapcsolati Osztály
7625 Pécs, Tettye tér 9.
Tel.: 72/518-221, 72/518-222
E-mail: wodtke@ddnp.kvvm.hu, komlos@ddnp.kvvm.hu
www.ddnp.hu

Köszönjük, hogy meggondolja, kinyomtassa-e papírra ezt a levelet.